

КЛАДОФОРА ВАДОРСЬКА

Cladophora vadorum (Aresch.) Kütz.

Родина Кладофорові — Cladophoraceae.

Природоохоронний статус виду
Рідкісний.

Наукове значення

Вид із ареалом, що зменшується.

Ареал виду та його поширення в Україні

Характеризується каспійсько–середземно–морським та євро–атлантичним ареалом, трапляється уздовж чорноморських берегів Грузії, Росії, України, в Середземному морі, Атлантичному (Пн. Європа) океані. Широкобореальний вид. Відома незначна кількість популяцій. Адм. регіони: Од, Кр.

Чисельність та структура популяцій

Популяції локальні, невеликі. Чорне море: Одеський, Керчинський та Тарханкут–Севастопольський регіони, Пд. берег Криму та Севастопольська затока. Спостерігається тенденція до скорочення чисельності.

Причини зміни чисельності

Антропогенне навантаження (евтрофування).

Умови місцезростання

На камінні, раковинах молюсків, водних рослинах в солоній та морській воді псевдоліторалі та субліторалі.

Загальна біоморфологічна характеристика

Кущики густо розгалужені 2–50 см заввишки, прикріплені ризоїдами, які розвиваються лише в основі слані, інколи вільно плаваючі. Слань сформована із псевдодихотомічно і латерально розгалужених головних осей, які закінчуються пучками ясно розгалужених більш коротких гілочок при почерговому галуженні, звично односторонньому,

інколи трапляються кільця із 2–3 гілочок. Гілочки прямі або злегка зігнуті, особливо близько верхівки. Апікальні клітини довгі, загострені 27–65 мкм ширини, а довжина їх в 2,5–24 рази більша за ширину. Клітини слані циліндричні або злегка булавоподібні, 120–200 мкм завширшки, а їх довжина в 2–11 раз більша за ширину.

Режим збереження популяцій та заходи з охорони

Охороняється у ПЗ Карадазькому та «Мис Март'яні». Необхідне створення альгрезерватів у межах акваторій, де розвивається вид.

Розмноження та розведення у спеціально створених умовах

Відомостей немає.

Господарське та комерційне значення

Відомостей немає.

Основні джерела інформації

Зинова, 1967; Калугина–Гутник, 1975, 1992; Маслов и др., 1998; Садогурский, 1998; Ткаченко, 1991.

Автори: П.М. Царенко, Ф.П. Ткаченко
Малюнок: Т.М. Немеровська

КЛАДОФОРА ДАЛМАТСЬКА

Cladophora dalmatica Kütz.

Родина Кладофорові — Cladophoraceae.

Природоохоронний статус виду
Рідкісний.

Наукове значення

Вид-індикатор стану та ступеня забруднення водного середовища.

Ареал виду та його поширення в Україні

Характеризується каспійсько-середземно-морським та індо-атлантичним ареалом, належить до бореально-тропічної групи. Відомий з солоних водойм та морів Європи (Атлантичне узбережжя), Азії та Австралії. Виявлена незначна кількість популяцій. Адм. регіони: Од, Кр.

Чисельність та структура популяцій

Популяції локальні, невеликі, в сукупності з іншими водоростями формує густий килим водоростей псевдоліторальної зони. Чорне море: Каркінітський, Тарханкут-Севастопольський, Керчинський, Одеський регіони, Пд. берег Криму; Чорноморський заповідник («Лебедині о-ви»), Роздольненський р-н. У формі окремих літофільних сланей, дернин, губчастих кулями, інколи трапляється в складі епіфітної синузії цисто-зіри.

Причини зміни чисельності

Антропогенне навантаження, скорочення площі природних кам'янистих біотопів, зміна берегової лінії.

Умови місцезростання

Переважає у морських водах, в псевдоліторальній зоні, на глибині 10–20 см і відкритих прибіжних місцях, зрідка вище рівня води в щілинах та дрібних заглибленнях. Олігосапробіонт, індикатор стану прибережної зони моря.

Загальна біоморфологічна характеристика

Дерники до 5 см заввишки, з ризоїдами в основі слані або вільноплаваюча форма до 50 см завдовжки. Слань сформована із псевдодихотомічно розгалужених головних

осей, які закінчуються пучками рясно розгалужених коротких гілочок, а їх апікальні клітини до 30 разів більші ширини. Клітини циліндричні, бочкоподібні та булавоподібні, до 20 раз більші ширини. Розмноження статевим та безстатевим шляхом.

Режим збереження популяцій та заходи з охорони

Охороняється у ПЗ Карадазькому та «Мис Март'янь», Чорноморському БЗ і заказнику «Бухта Козача» (окол. м. Севастополь). Необхідне створення альгорезерватів у межах акваторій, де розвивається вид.

Розмноження та розведення у спеціально створених умовах

Відомостей немає.

Господарське та комерційне значення

Відомостей немає.

Основні джерела інформації

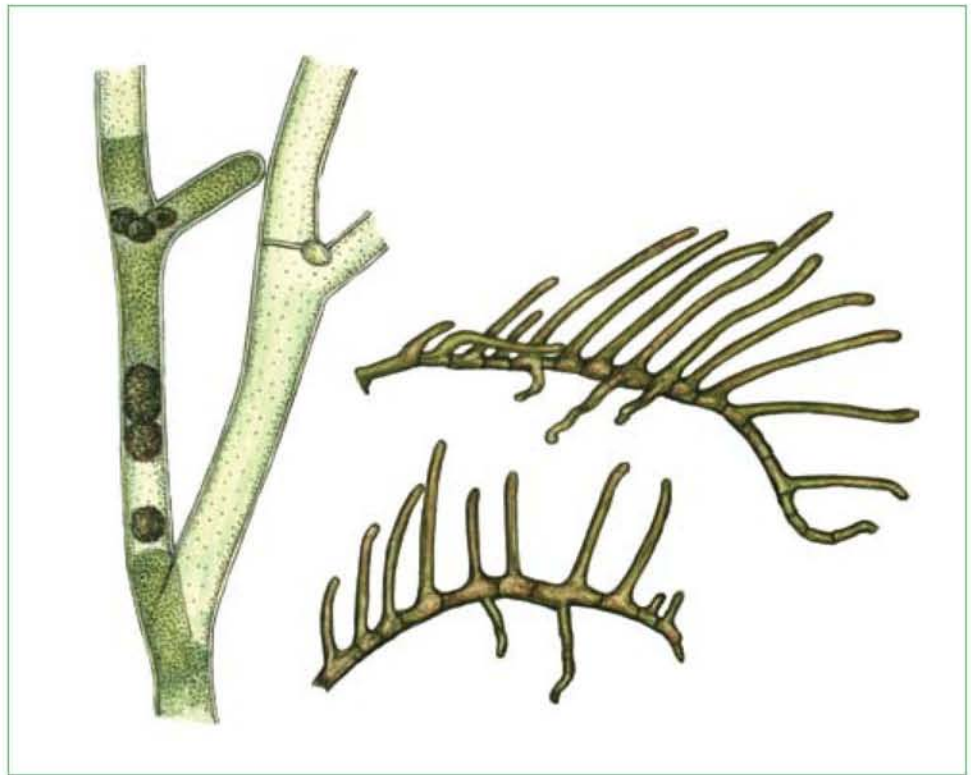
Зинова, 1967; Калугина-Гутник, 1975; Корженевський, Ена, Костин, 1999; Маслов и др., 1998; Мильчакова, 2003; Садогурський, 1999; Ткаченко, 1991.

Автори: Н.А. Мильчакова, П.М. Царенко
Малюнок: Т.М. Немеровська

КЛАДОФОРОПСИС ШКІРЯСТИЙ

Cladophoropsis membranacea (Hofm. Bang. ex C. Agardh) Börg.

Родина Кладофорові — Cladophoraceae.

Природоохоронний статус виду
Рідкісний.

Наукове значення
Вид з ареалом, що зменшується.

Ареал виду та його поширення в Україні
Характеризується середземноморським та пацифіко-атлантичним ареалом, трапляється поблизу Кримського узбережжя України, Канарських та Гавайських о-вів та в Карибському регіоні. Субтропічний вид. Відома обмежена кількість популяцій. Адм. регіон: Кр.

Чисельність та структура популяцій
Популяції локальні, невеликі. Чорне море:

Севастопольська затока, Пд. берег Криму, Карадазький заповідник та заповідник «Мис Мартьян». Спостерігається тенденція до скорочення чисельності.

Причини зміни чисельності
Антропогенне навантаження (евтрофування).

Умови місцезростання
Морські води псевдоліторалі та субліторалі.

Загальна біоморфологічна характеристика
Дерники або подушкоподібні скупчення чи сферичні кулеподібні утвори до 3–5 см у діаметрі, прикріплюються розгалуженими членистими нитками з присосками на кінцях

відгалужень. Слань 150–200 мкм завтовшки, розмежована на сланкі нитки основи та вертикально підняті пагони, які рясно галузяться і сформовані із надто довгих клітин, що утворені поперечними перегородками. Клітини з дрібними, пластинчастими хлоропластами, кожний з 1 піреноїдом. Безстатеве розмноження зооспорами.

Режим збереження популяцій та заходи з охорони
Охороняється в ПЗ Карадазькому та «Мис Мартьян». Необхідне створення альгосерватів у межах акваторій, де розвивається вид.

Розмноження та розведення у спеціально створених умовах
Відомостей немає.

Господарське та комерційне значення
Відомостей немає.

Основні джерела інформації
Евстегнеева, 1993; Калугина-Гутник, 1975, 1992; Маслов і др., 1998.

Автори: І.І. Маслов, П.М. Царенко
Малюнок: Т.М. Немеровська

РОЯ АНГЛІЙСЬКА

Roya anglica G.S. West in Hodgetts

Родина Мезотенієві — Mesotaeniaceae.

Природоохоронний статус виду

Вразливий.

Наукове значення

Рідкісний, зникаючий вид.

Ареал виду та його поширення в Україні

Голарктичний вид. Європа (Велика Британія, Німеччина, Норвегія, Словаччина, Україна, Фінляндія, Франція) та Пн. Америка (Канада, США). Формує три локалітети. Адм. регіони: Жт, Кв, Зк.

Чисельність та структура популяцій

Трапляється зрідка, поодинокі: струмок,

Ужанського НПП Велико-Березнянського р-ну Закарпатської обл., ґрунти з території Поліського ПЗ Овруцького р-ну Житомирської обл. та з окол. м. Києва.

Причини зміни чисельності

Антропогенний вплив (забруднення водойм, меліоративні заходи).

Умови місцезростання

На болотах та в струмках, серед заростей мохів та скупчень ниткуватих водоростей, зрідка у ґрунті.

Загальна біоморфологічна характеристика

Одноклітинна водорість циліндричної (частіше асиметричної) форми, клітини прямі або

трохи зігнуті й звужені до кінців, 54–96 мкм завдовжки, 6,8–8,4 мкм завширшки. Хлоропласт один, пластинчастий або частіше з поздовжніми ребрами, піреноїдів 2–6, розташовуються у вигляді осьового ряду. Оболонка гладенька безбарвна, на кінцях дещо потовщена. Зигоспори кулясті, з гладенькими оболонками, 20–26 мкм діаметром.

Режим збереження популяцій та заходи з охорони

Охороняється в Поліському ПЗ, Ужанському НПП. Необхідне збереження водойм та гідрофітоценозів, створення альгорезерватів у межах зростання виду.

Розмноження та розведення у спеціально створених умовах

Відомостей немає.

Господарське та комерційне значення

Відомостей немає.

Основні джерела інформації

Костіков, Романенко, Демченко та ін., 2001; Масюк, Лилицькая, 1996; Царенко, Ступина, Коваленко та ін., 1997.

Автори: О.А. Петльованій, П.М. Царенко
Малюнок: Т.М. Немеровська

СПІРОГІРА РЕЙНГАРДА

Spirogyra reinhardii Chmiel. emend. Gauth.–
Lièvre

Родина Спірогірові — Spirogyraceae.

Природоохоронний статус виду
Вразливий.

Наукове значення

Рідкісний, описаний з водойм України вид.

Ареал виду та його поширення в Україні

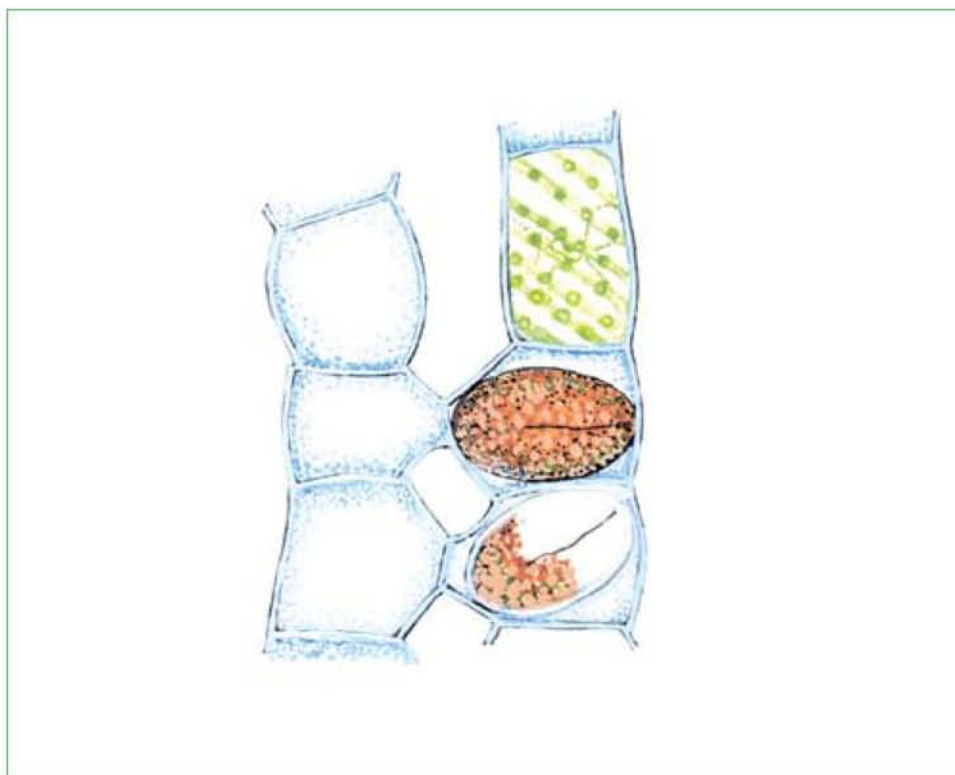
Вид з диз'юнктивним типом ареалу. Європа (Росія, Україна), Азія (Китай), Африка (Марокко) та Пд. Америка (Бразилія, Парагвай). Відомі два локалітети в Україні. Адм. регіони: Чн, Дц.

Чисельність та структура популяцій

Популяції локальні, трапляється зрідка, поодинокі: болото у заплаві р. Сіверський Донець, НПП «Святі Гори» Краснолиманського р-ну Донецької обл. та болото Сосницького р-ну Чернігівської обл.

Причини зміни чисельності

Антропогенний вплив (забруднення та порушення заплавної системи великих річок).

Умови місцезростання

Зустрічається у застійних прибережних ділянках великих річок або у заплавних водоймах — озерах, болотах, інколи — ґрунтах.

Загальна біоморфологічна характеристика

Нитчаста зелена водорість, клітини 85–117 мкм завширшки, довжина дорівнює ширині або втричі її перебільшує, поперечні стінки клітин гладенькі. Хлоропластів 3–6, стрічкоподібні, з невеликою кількістю обертів спіралі та декількома піреноїдами. Статевий процес — кон'югація (драбинчастого типу). Кон'югаційний канал утворюється обома клітинами. Сприймальні клітини з боку каналу слабо здуті, клітини без кон'югаційної пари не здуті. Зигоспори еліп-

соїдні, 65–100 мкм завширшки, 97,5–175 мкм завдовжки. Екзоспорій тонкий, безбарвний, гладенький, мезоспорій товстий, коричневий з сітчастими потовщеннями. Розмноження вегетативне (розрив чи фрагментація ниток) або статеве (зигоспори).

Режим збереження популяцій та заходи з охорони

Охорона заплав великих річок та прилеглих лісових масивів, створення альгорезерватів у межах зростання виду.

Розмноження та розведення у спеціально створених умовах

Відомостей немає.

Господарське та комерційне значення

Відомостей немає.

Основні джерела інформації

Костикова, Литвинова, Скорик, 1989; Паламар-Мордвинцева, Шиндановина, 1998, 2000; Рейнгардт, 1916; Рундіна, 1988; Хмелевский, 1889а, б.

Автори: О.А. Петльованій, Г.М. Паламар-Мордвинцева, М.О. Коніщук
Малюнок: Т.М. Немеровська

